

POZNAŃSKIE TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ NAUK
WYDZIAŁ HISTORII I NAUK SPOŁECZNYCH
INSTYTUT HISTORII POLSKIEJ AKADEMII NAUK

ROCZNIKI
DZIEJÓW SPOŁECZNYCH
I GOSPODARCZYCH

ZAŁOŻONE PRZEZ
FRANCISZKA BUJAKA I JANA RUTKOWSKIEGO

TOM LXXXII – ZA ROK 2021

POZNAŃ–WARSZAWA 2021

**ROCZNIKI
DZIEJÓW SPOŁECZNYCH
I GOSPODARCZYCH**

THE POZNAŃ SOCIETY FOR THE ADVANCEMENT OF THE ARTS AND SCIENCES
SECTION OF HISTORY AND SOCIAL SCIENCES
IN CO-OPERATION WITH
THE INSTITUTE OF HISTORY POLISH ACADEMY OF SCIENCES

**SOCIAL AND ECONOMIC
HISTORY ANNALS**

ESTABLISHED BY
FRANCISZEK BUJAK AND JAN RUTKOWSKI

VOL. LXXXII – 2021

POZNAŃ–WARSZAWA 2021

POZNAŃSKIE TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ NAUK
WYDZIAŁ HISTORII I NAUK SPOŁECZNYCH

INSTYTUT HISTORII POLSKIEJ AKADEMII NAUK

ROCZNIKI
DZIEJÓW SPOŁECZNYCH
I GOSPODARCZYCH

ZAŁOŻONE PRZEZ
FRANCISZKA BUJAKA I JANA RUTKOWSKIEGO

TOM LXXXII – ZA ROK 2021

Redaktor/Editor-in-Chief
Dariusz Jarosz

POZNAŃ–WARSZAWA 2021

POZNAŃSKIE TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ NAUK
THE POZNAŃ SOCIETY FOR THE ADVANCEMENT OF THE ARTS AND SCIENCES

GLÓWNY REDAKTOR WYDAWNICTW PTPN / DIRECTOR OF THE PUBLISHING HOUSE
Jakub Kepiński

INSTYTUT HISTORII IM. TADEUSZA MANTEUFFLA POLSKIEJ AKADEMII NAUK
THE TADEUSZ MANTEUFFEL INSTITUTE OF HISTORY POLISH ACADEMY OF SCIENCES

KIEROWNICZKA DZIAŁU WYDAWNICZEGO IH PAN /
CHAIRWOMAN OF THE PUBLISHING DEPARTMENT

Katarzyna A. Chmielewska

RADA REDAKCYJNA / EDITORIAL BOARD

Andrzej Chwalba (Instytut Historii UJ), Jarosław Hrycak (Lviv University), Krzysztof Mikulski (Instytut Historii i Archiwistyki UMK), Alexei Miller (European University of St. Petersburg), Jerzy Strzelczyk (Instytut Historii UAM), Philipp Ther (Universität Wien), Jan Luiten van Zanden (Utrecht University)

KOMITET REDAKCYJNY / EDITORIAL COMMITTEE

Paweł Grata (Instytut Historii Uniwersytetu Rzeszowskiego; XX w.), Piotr Guzowski (zastępca redaktora; Instytut Historii i Nauk Politycznych Uniwersytetu w Białymstoku; średniowiecze), Dariusz Jarosz (redaktor; IH PAN; XX w.), Padraic Kenney (Indiana University, XX w.), Elżbieta Kościak (Instytut Historyczny Uniwersytetu Wrocławskiego; XIX–XX w., demografia historyczna), Cezary Kukło (redaktor statystyczny; Instytut Historii i Nauk Politycznych Uniwersytetu w Białymstoku; nowożytność, demografia historyczna), Krzysztof A. Makowski (Instytut Historii UAM; XIX w.), Włodzimierz Mędrzecki (IH PAN; XX w.), Natalia Jarska (sekretarz redakcji; IH PAN; XX w.)

Adres Redakcji/Address of Editor-in-Chief

Instytut Historii PAN

Rynek Starego Miasta 29/31

00–272 Warszawa

tel. (48 22) 831 02 61, fax (48 22) 831 36 42

e-mail: rdsg@ihpan.edu.pl

Redakcja i korekta tekstów w j. polskim

Jolanta Rudzińska

Tłumaczenie, redakcja i korekta streszczeń i tekstów w j. angielskim

Natalia Kłopotek

Czasopismo recenzowane

Wersja elektroniczna jest wersją referencyjną czasopisma

Tomy w formacie pdf znajdują się na stronie internetowej: www.rdsg-ihpan.edu.pl;

ponadto angielskie streszczenia są zamieszczane na stronie "The Central European

Journal of Social Sciences and Humanities" (<http://cejsh.icm.edu.pl>)

Copyright © by Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Poznań 2021

Copyright © by Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk, Warszawa 2021

eISSN 2450–8470

pISSN 0080–3634

Printed in Poland

nakład 150 egz., wydanie I

Poznań–Warszawa 2021

Wyłączny dystrybutor

Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk

dystribucja@ptpn.poznan.pl

SPIS TREŚCI (CONTENTS)

ARTYKUŁY (ARTICLES)

Anna Paulina Orłowska, Patrycja Szwedo-Kielczewska, <i>Oxen trade from the fifteenth century to the beginning of the seventeenth century and its relations with the environment and space – case study of Greater Poland</i>	7
Dariusz Wojnarski, <i>Rzemiosło i handel w Krasnymstawie. Między prosperity a kryzysem (połowa XVI–XVII wiek)</i>	37
(Crafts and trade in Krasnystaw. Between prosperity and crisis, mid-sixteenth century – seventeenth century)	73
Tomasz Dywan, <i>Transport publiczny we Lwowie w latach 1879–1914. O problematyce wdrażania nowoczesnej infrastruktury miejskiej w Galicji</i>	75
(Public transport in Lviv in the years 1879–1914. On the issue of developing modern urban infrastructure in Galicia)	109
Dariusz K. Chojecki, <i>Polscy optanci z Zagłębia Ruhry w 1924 roku. Aspekty demograficzne</i>	111
(Polish optants from the Ruhr region in 1924. Demographic aspects)	145
Sławomir Dryja, <i>Podatek akcyzowy od piwa w II Rzeczypospolitej na tle ogólnej kondycji przemysłu piwowarskiego</i>	149
(Excise duty on beer in the Second Polish Republic against the overall condition of the beer brewing industry)	181
Marcin Wilk, <i>Młodzież międzywojennego miasta w świetle prasy lokalnej. Przypadek Tarnowa</i>	183
(The youth of an interwar city through the lens of local press. Case study of Tarnów).	214
Marcin Przegiętka, <i>Niemiecko-sowiecka wymiana uchodźców wiosną 1940 r. w świetle dokumentów niemieckich władz okupacyjnych</i>	217
(German-Soviet refugee transfers in the spring of 1940 – through the lens of documents of the German occupation authorities)	248
Dariusz Standerski, Maciej Tymiński, <i>Dyrektorzy i sekretarze. Relacje kierowników przedsiębiorstw z regionalnymi władzami PZPR w okresie boomu inwestycyjnego (1971–1974)</i>	251
(Directors and secretaries. Relations of enterprise managers with regional structures of the Polish United Workers' Party in the period of investment boom, 1971–1974)	284
Paulina Matera, Rafał Matera, <i>W czterdziestolecie sankcji wobec Iranu. Analiza przyczyn i skutków polityczno-gospodarczych: 1979–2019</i>	287
(Forty years of sanctions against Iran. Analysis of political and economic causes and effects: 1979–2019)	318

ARTYKUŁY RECENZYJNE (ARTICLES REVIEWS)

Piotr Łozowski, Socjotopografia a pułapki ksiąg miejskich, czyli uwagi na marginesie pracy Krzysztofa Mrozowskiego <i>Przestrzeń i obywatele Starej Warszawy od schyłku XV wieku do 1569 roku</i> , Warszawa 2020	321
(Social topography and the pitfalls of municipal records – side remarks on Krzysztof Mrozowski's <i>Przestrzeń i obywatele Starej Warszawy od schyłku XV wieku do 1569 roku</i> , Warsaw, 2020)	354
Radosław Krajniak, <i>Urzednicy braniewscy w średniowieczu i epoce nowożytnej (do 1772 r.). Uwagi na marginesie spisów opracowanych przez Danutę Bogdan i Jerzego Przerackiego</i>	357
(Braniewo town clerks in the Middle Ages and the early modern period (until 1772). Side remarks on the registries compiled by Danuta Bogdan and Jerzy Przeracki)	379
Krzysztof A. Makowski, Żydzi w krakowskim samorządzie. O książce Hanny Koziańskiej-Witt <i>Politycy czy klakierzy? Żydzi w krakowskiej radzie miejskiej w XIX wieku</i> , Kraków 2019	381
(Jews in Kraków's self-government. On Hanna Koziańska-Witt's <i>Politycy czy klakierzy? Żydzi w krakowskiej radzie miejskiej w XIX wieku</i> , Kraków, 2019)	388
LISTA RECENZENTÓW WSPÓŁPRACUJĄCYCH Z RDSG (COLLABORATING REVIEWERS)	391
WYKAZ SKRÓTÓW (LIST OF ABBREVIATIONS)	393

LISTA RECENZENTÓW WSPÓŁPRACUJĄCYCH Z RDSG

Boroda Krzysztof	– IHiNP, Uniwersytet w Białymstoku, średniowiecze
Buko Andrzej	– IAE PAN, archeologia
Caban Wiesław	– IH UJK, XIX w.
Chumiński Jędrzej	– Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, historia PRL
Datner Helena	– ŻIH, XIX–XX w., historia Żydów
Drozdowski Marian	– IH UAM, Akademia Pomorska w Słupsku, historia nowożytna
Epsztein Tadeusz	– IH PAN, XIX w.
Fihel Agnieszka	– WNE UW, demografia historyczna
Franaszek Piotr	– IH UJ, XIX w.
Główka Dariusz	– IAE PAN, historia nowożytna
Hałagida Igor	– IH UG, historia społeczna
Janicki Tadeusz	– IH UAM, XX w.
Janowski Maciej	– IH PAN, XIX w.
Jurkiewicz Jan	– IH UAM, XX w.
Kaliński Janusz	– SGH, historia PRL
Kąkolewski Igor	– Centrum Badań Historycznych w Berlinie, historia nowożytna
Kizik Edmund	– IH UG, historia nowożytna
Kochanowski Jerzy	– WH UW, historia PRL
Kofman Jan	– Uniwersytet w Białymstoku, ISP PAN, historia okresu międzywojennego
Kołodziejczyk Dariusz	– WH UW, historia nowożytna
Kopczyński Michał	– WH UW, Muzeum Historii Polski, historia nowożytna
Kowal Stefan	– IH UAM, XX w.
Kriegseisen Wojciech	– IH PAN, historia nowożytna
Landau-Czajka Anna	– IH PAN, SGGW, XIX–XX w.
Leszczyńska Cecylia	– WNE UW, historia II RP

Manikowska Halina	– IH PAN, średniowiecze
Molik Witold	– IH UAM, XIX w.
Przeniosło Marek	– IH UJK, historia I wojny światowej
Słoń Marek	– IH PAN, średniowiecze
Stola Dariusz	– ISP PAN, Collegium Civitas, historia PRL
Tymiński Maciej	– WNE UW, historia PRL
Zaremska Hanna	– IH PAN, średniowiecze, historia Żydów
Zasztowt Leszek	– IHN PAN, historia nauki

WYKAZ SKRÓTÓW

Wydawnictwa źródłowe

AGZ	– <i>Akta grodzkie i ziemskie</i>
KDMaz.	– <i>Kodeks dyplomatyczny Księstwa Mazowieckiego</i> , wyd. J.T. Lubomirski
KDMłp.	– <i>Kodeks dyplomatyczny Małopolski</i>
KDP	– <i>Kodeks dyplomatyczny Polski</i>
KDŚl.	– <i>Kodeks dyplomatyczny Śląska</i>
KDW	– <i>Kodeks dyplomatyczny Wielkopolski</i> , t. 1–5, wyd. I. Zakrzewski, F. Piekosiński, od t. 6, wyd. A. Gaşiorowski [i in.]
MPH	– <i>Monumenta Poloniae historica</i>
MPH s.n.	– <i>Monumenta Poloniae historica</i> , series nova
MRPS	– <i>Matricularum Regni Poloniae summaria</i>
PU	– <i>Pommerellisches Urkundenbuch</i>
PrU	– <i>Preussisches Urkundenbuch</i>
VL	– <i>Volumina legum</i>
ZDM	– <i>Zbiór dokumentów małopolskich</i>

Czasopisma i wydawnictwa seryjne

Annales H.S.S.	– „Annales. Histoire, Sciences Sociales”
CPH	– „Czasopismo Prawno-Historyczne”
Dz. U.	– Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej
KH	– „Kwartalnik Historyczny”
KHKM	– „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”
PH	– „Przegląd Historyczny”
PSB	– <i>Polski słownik biograficzny</i>

-
RAU hf	– Rozprawy Polskiej Akademii Umiejętności. Wydział Historyczno-Filozoficzny
RDSG	– „Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych”
SPPP	– Starodawne Prawa Polskiego Pomniki
St. Źródł.	– „Studia Źródłoznawcze”

Archiwa i biblioteki

AAN	– Archiwum Akt Nowych w Warszawie
AGAD	– Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie
ANK	– Archiwum Narodowe w Krakowie
AP	– Archiwum Państwowe
BJ	– Biblioteka Jagiellońska
BN	– Biblioteka Narodowa
BUW	– Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie
ZNiO	– Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Wrocławiu

ISSN 0080-3634